

## На запах м'яса

На хуторі з'являється тендітна міська дівчина Майя. Навіщо вона тут? Невже міська повія приїхала сюди зваблювати чоловіків? Так вважає місцева красуня Тоня.

Чи вона втекла від одного кохання у пошуках іншого? Адже майстер на всі руки Толя прикипів до неї всім серцем! А може, вона відьма, бо розорила гніздо крука й випила яйця?

Майя ховається від світу зі своєю страшною таємницею. Чи зможе хтось розгадати її?

# ЛЮКО ДАШВАР

## НА ЗАПАХ М'ЯСА



ЗОЛОТИЙ ПИСЬМЕННИК УКРАЇНИ

ПІСЬМЕ  
СМЕРНОГО  
& ДОЗВІЛІА

**Люко Дашвар**

**На запах м'яса**

*РОМАН*



Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»  
2013

© Чернова І. І., 2013

© DepositPhotos.com / Vladimir Serov, обкладинка, 2013

© DepositPhotos.com / anlev, Vitaly Gulyaev, Sergejs Rahunoks, Piotr Marcinski, Milos Ljubicic, Andriy Popov, колажі, 2013

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2013

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2013

ISBN 978-966-14-6088-0 (epub)

Жодну з частин даного видання  
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі  
без письмового дозволу видавництва

**Електронна версія створена за виданням:**

**Дашвар Люко**

Д21 На запах м'яса : роман / Люко Дашвар. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. — 368 с. : іл.

ISBN 978-966-14-5801-6

Що змусило молоду дівчину з великого міста втекти до глухого села й оселитися в занедбаній хатині, а хазяйновитого та заможного майстра на всі штуки перетворило на алкоголіка, який працює за пляшку? Вони стануть одне для одного справжнім еліксиром, що подарує зцілення та забуття. Але чи зможуть вони притлумити той потяг до «м'яса», що йде з самого низу людської натури?

**УДК 821.161.2**

**ББК 84.4УКР**

Дизайнер обкладинки і автор колажів *Надія Величко*

# 1

**Б**абу прикінчили під вечір.

У темному закутку поряд із кролячими клітками.  
— І що то ми, куме, з нею так довго вошкалися?.. — спитав Петро Реп'ях, кремезний здоровань років сорока без особливих прикмет: якби не наївні очі й соляра під нігтями, і не згадаєш, із ким здоровкався.

Кум Микола Галаган Реп'яхові по сиську. Та кістка важка, гонор під кадиком.

— Ніж у тебе тупий!

Потягся до напівпорожньої пляшки і тільки-но намірився набульбенити, аж під вікном — хрусь.

Куми враз протверезіли. Реп'ях шию гусаком.

— А я казав... Треба було бабу за потічок тягти. І там уже...

— Атас! — Миколу хрустом із пантелику не зіб'єш. У сіно за кролячими клітками впав.

Петро до нього накарачках.

— Куме... Боронитимемося чи одразу здамося?

Галаган усміхнувся дияволом, ухопив вила, що вони із сіна стирчали, учепився очима в розхитані двері: мовляв, і що то за зараза біля моїх кролів шастає?!

Двері собі — рип. Микола напружився, на щоках жага битви, аж пашать. Яке «здаватися»?! Боронитиметься, поки не лусне!

Очі примружив.

— Тьху ти! — розігнувся, вила кинув. — Полкане! А ти тут якого біса вештаєшся?!

Дільничний міліціонер Віктор Палич Полукан (з давніх-давен прилипло «Полкан», хоч трісни!) — грубий дядько з гарбузяним пузом, на якому жодна одежина не застібалася, — переступив поріг кролятника, насупив брови. Дістав із кишені новенький алкотестер.

— Так, хлопці! — кумам. — Починаємо допит на місці злочину. Ходи, Миколо. Дмухатимеш мені в цю штуку.

— Якого?!

— Ускладнимо ваше становище обтяжливими обставинами. П'яним більше по сраці дають. — І алкотестер йому. — Дмухай!

Галаган вдихнув та як дмухне в пластикову трубочку, що вона негармонійно стирчала з файного приладу. Алкотестер смикнувся й показав абсолютну відсутність алкоголю.

Полкан очам не повірив. Принюхався.

— Горілка ж?.. Горілка! Ану, ще дмухни.

— Давай я, — зацікавився Реп'ях, виліз із сіна. Обережно прийняв до рук блискучий пристрій. — Новісінький...

— А то! — похвалився дільничний. Реп'яха в бік. — Ну!

Петро обережно приклав вуста до пластикової трубочки. Ху! Що? Нема...

— Та як «нема»?! — збеленився Полкан, аж кашкет міліцейський на потилицю з'їхав. — Ви ж тут, суки, так повпивалися, що й на ногах не тримаєтеся! І пляшка он! І не одна! Ану, віддай техніку!

Висмикнув алкотестер у Реп'яха та сам як дмухне в трубку. Пристрій зойкнув — ой, Божечку! — три проміле!

— Ну, слава Богу! Працює, — Полкан аж зопрів од хвилювання. — А я думаю... Оце так! Хлопці з ДАІ на день дали... Жінку налякати хотів. А воно вже й зламалося.

— Що то є три проміле? — зацікавився Галаган.

— Кордон. До трьох проміле — ще середній ступінь сп'яніння. А від трьох до чотирьох — уже важкий.

— То ти на кордоні?

— І вдень, і вночі. Служба, бля! — Дільничний натяг кашкет на брови, насупився сердито. — Ну, що? Коліться! Тітку Галю ви вбили?

— Яку Галю? — здивувався Реп'ях.

— Та ясно яку — поштарку Галю! Виїхала вдень на дирчику з Добриків до нас у Капулетці. Старій Горпині пенсію везла. І без сліду зникла біля лісу за півкілометра від Капулетців! Ані поштарки! Ані дирчика! Ані грошей!

— Моторолера шкода, — сказав Петро. — Я його поштарці зі старих «Берліна» і «Туриста» зліпив. Гарний апарат вийшов. Два мішки картоплі разом із тіткою на гірку пер.

Полкан пику скривив недовірливо, в'ївся в кумів оченятками.

— Що ви мені тут, суки, крутитесь, як вужаки на сковорідці? Дирчика їм шкода! А грошиків не шкода? Уже й пропили? Горілку де



взяли?

— Купили, — вишкірився Галаган. Та на Реп'яха киває. — У Петрової Томки в магазині.

— А гроші у вас звідки? Тітку Галю пограбували і вбили?!

— Та всралася нам та Галя! — психонув Галаган. — Петро хату продав. Ото й гуляємо...

— Яку хату? Материну? Ту, що на Лупиному хуторі? — не повірив Полкан.

— А то в мене десять хат! — буркнув Петро. Та відступає від дільничного. Відступає.

— Ах, ти ж короста! — обурився мент. — Я ж тобі чотириста гривень давав, щоби ти мені ту хату на дрова продав. Я ж за тобою півроку ходив, як та курва за гаманцем! Я ж...

Галаган йому чарку — тиць! Обмий і ти гарну справу!

— Я ж... — Полкан стопку до рота. Хлобисть — і поплив! Упевнено перетнув кордон. Хитнувся.

Куми його попід руки та до дерев'яного столу поряд із кролячими клітками. Жмут сіна під ніс — занюхай, командире! Нема закусі. Скінчилася.

Полкан — вулкан. Сіно — до біса. На Петра звіром:

— І хто... ті руїни купив?

— Одна *городська*. Така собі Майя. Дачниця, певно.

— От бля... — геть засмутився Полкан. — Наливай! — Чарку підняв. — За тітку Галю-покійницю. Хай їй земля пухом!

Рукавом занюхав, на мить завмер, до кумів потягся.

— Коліться, суки! Ви поштарку вбили? Я ж чув... Довго бабу різали, бо ніж у вас тупий.

Галаган усміхнувся в'їдливо, зібрав зі стола сирні крихти, вкинув до рота.

— Сирну бабу в жінки з холодильника поцупив, хай би вона... — сказав. — Давилися солодким, горілку закусювали. А що робити? Усі нормальні люди баб на Пасху ліплять, а моя Оксана і на Різдво завжди спершу сирну бабу під гніт ставить, а потім уже до куті береться.

\*\*\*

Майка все товкла собі — до Різдва б щезнути. До сміху, вертепів, радощів, зорі ясної, щоби — пропадіть ви всі! — не знайшли, хоч би хто й потикався.

Трусилася в напівпорожньому рейсовому автобусі — сунув від столиці на північ. На сусідньому сидінні веселі баби горілкою гріються: певно, усі яйця-сир-сметану в Києві розпродали.

— Будеш?

Ні! Я не з ваших. До вікна прилипла: скоріше б ті Капулетці! Години три мордуватися, бо село те за двісті кілометрів від Києва, у лісах неподалік Добриків, де є сільрада, школа і пошта, магазин і Лариса Вікторівна — фігуриста дівчина-нотаріус у кабінеті зі штучними квітами на облупленому підвіконні. Три дні тому Майка геть зморилася, поки Лариса Вікторівна довго й ретельно готувала договір купівлі-продажу старої хати з десятьма сотками землі в Капулетцях, яку кремезний дядько Петро Реп'ях за три тисячі доларів продав громадянці Майї Михайлівні Гілці. Радості не приховував, правди не обійшов.

— Ти б подумала добре... Улітку там ще жити можна, — признався дивній дівчині. — А зараз — ніяк. Піч надто стара. Валиться.

— Нормально, — відказала тоді Майка.

— І людей поряд негусто. Поряд хати покинуті.

— І що?..

Реп'ях із Ларисою Вікторівною перезирнулися: ох, дурна! Хіба нормальна на таке горе поласиться? Та ще й так легковажно, щоби й не оглянути хату перед тим, як за неї грошики викласти?.. Скріпили угоду підписами, Майка простягнула Петрові бакси, і хоч той збирався пояснити новій хазяйці старої матеріної хати, як краще до Капулетців дістатися, та, побачивши зелені, одразу плани змінив: гайнув до добриківського перукаря Грині могорич ставити, бо то Гриня свого часу сфотографував стару хату й виклав в Інтернет. Ще й дописав під світлиною похиленої будівлі посеред здичавілих груш: «Продається міцна хата в селі Капулетці. Навкруги — заповідні ліси, луки й озера. Романтична барлога для душевного спокою».

Аби не те оголошення, Майка ніколи б і не дізналася, що є на білому світі Капулетці. Прикипіла до розкладного крісла в чужій київській квартирі, линдала всесвітнім павутинням — де сховатися? Добре б на Гоа... Не тому, що в прагненні до простого життя далекі

місцини давно облюбували зарозумілі дауншифтери і тепер жваво ділилися істеричними враженнями амебного животіння. Там сонця пекучого через край. Випалило б Майку до кісток, не померла — розтанула б, розвіялася на попіл. Та грошей і на півквитка до оманливого Сходу не вистачить. Дев'ятсот гривень, що їх кинули, як собаці кістку, — бери, не вдався.

— Куди ж?.. — Розпач, туман.

Наштовхнулася в Інтернеті на світлину білої хати під грушами, вразилася — моя. Світанок, молоко, олені виходять із лісу, над головою лелеки, попід хатою ружі, навкруги — ані душі. Нема людей. Яке ж щастя! Заметушилася — так, так! Не в чужих краях згинуті, у зачарованій хатинці забути, що у світі є люди. І хоч за будівлю в невідомих Капулетцях просили три з половиною тисячі баксів, тієї ж миті зателефонувала хазяєві.

— За три куплю, — запропонувала відчайдушно. — Якщо до Різдва встигнемо договір купівлі-продажу оформити.

Петро не зволікав. Збрехав дружині Томі, яка в капuletцівському магазині бізнес правила, що врешті здихався матеріної хати за півтори тисячі доларів. Крутнувся до Добриків, умовив Ларису Вікторівну не зачиняти нотаріальну контору до Різдва, документи докупи зібрав і попросив Бога, щоби несподівана здобич не зірвалася з гачка. Та коли бліда, як та примара, худенька дівчина з руськими косами й настороженими сірими очима увійшла до нотаріальної контори, Реп'яха такі жалі взяли, хоч вовком вий. І чого ж та клята совість завжди просинається так невчасно?!

— Ти теє... не надто молода, щоби на землі жити? — запитав обережно. — Рочків тобі скільки?

— Двадцять один, — брови звела, зиркнула войовничо — дядькові враз перехотілося в чужі справи носа встромляти.

— Дорогу до Капулетців показати? — тільки й буркнув.

— Сама знайду, — відрізала Майка.

У переддень Різдва, коли куми тільки вкрали сирну бабу в Миколиної жінки з-під рук і подалися до кролятника грішити, рейсовий автобус, що він зазвичай раз на тиждень через Добрики й Капулетці аж до глухої Радості з рипом дістається, заглух у Добриках

— кінець забаві! Майка з легким рюкзаком і важким серцем останньою вишкреблася із сумнівного транспорту.

— До Капулетців скоро поїдемо? — наївно запитала літнього водія в шкіряній шапці з каракулевими вухами.

— За тиждень.

— А як мені зараз треба?

— Пішки лупися.

— Далеко?

— Дванадцять кілометрів. Лісом швидше.

Майка не зважилася дертися незвіданим навпростець. Закинула рюкзак на плечі, обмотала шию шаликом, — морозяка до кісток пробирає, — посунула обмерзлою асфальтівкою на північ.

— А пофіг. — Снігом-льодом. — Дійду.

Рюкзак смикав за плечі — повертай! Сірі хмари розсипалися пудрою — і вже не роздивитися клятий шлях: усюди біле нетоптане.

— Та дійду! — Шалик із шиї. І не зимно вже. Піт гарячий від горла до грудей.

За півгодини брѳохання за спиною зникли Добрики, вкриту снігом асфальтівку обступили зелені стіни, небеса раптом розсяялися, випхнули сонце на сцену — світи.

Майка зупинилася посеред дороги. Роззирнулася приголомшено: білки віти розгойдують, круки на узбіччі копирсаються, а не псують триєдиної гармонії — біле, зелене, блакить.

Ковтнула тугу — от і має, що хотіла. Нема людей. Сама. Єдина в цілому Всесвіті.

— Гей! Дитино! — почула раптом за спиною.

Здивувалася вкрай. Озирнулася рвучко — під сосною на поваленій деревині при дорозі сиділа немолода, рум'яна, мов яблучко, пишна жіночка в зелених вовняних штанях, порепаних чоботях, довгій синій куртці, розшитій блискучими стразами, і червоній шапочці. Поряд колесами догори лежав чудернацький моторолер, схожий на першу спробу людства схрестити трицикл, трактор «ТТЗ» і контейнер для морозива.

— Воду чисту маєш? — спитала жіночка.

Майка мовчки дістала з рюкзака пляшечку, простягнула яскравій пані.

— Не лізе пігулка в горлянку насуху, — зітхнула та. — А серце ж, кляте, давить, аж рука віднімається.

Вкинула до рота білий кругляшок, відковтнула півпляшечки. Із цікавістю зиркнула на дівчину.

— Щось я тебе не впізнаю. Ти часом не баби Дусі онука?

Майка головою мотильнула — ні. Жіночка насупилася, наче обов'язково мала ідентифікувати незнайомку.

— І неговірка...

— Я на Капулетці правильно йду? — врешті спитала Майка.

— А... то ти в Капулетці. — Тітка забула про кляте серце, підхопилася, як молода, смикнула до колін блискучу куртку. — А до кого?

— До себе.

— О! Новини України!

— Хату купила.

— А-а-а... І в кого?

— У Петра Реп'яха.

— Стару материну? Оту, що на Лупиному хуторі за селом? Ой, людоньки... Та вона ж для життя негодяща!

— А мені не для життя.

— На дрова?

— Не на дрова, — роздратувалася Майка. От причепилася!

— А для якої ж такої біди?

— Для своєї. — Пішла геть.

— Стій! — гукнула тітка. — Ти цією асфальтівкою до вечора ноги битимеш. Ходи за мною. Коротший шлях знаю.

— Ви теж у Капулетці?

— Доводиться... раз на місяць, — зітхнула тітка, смикнула моторолер, поправила металеві ланцюжки на колесах, потягла в ліс.

Колюче гілля подряпало Майчине лице враз, розбурхало відвертість: уже не дратувалася настирливим тітчиним запитанням, попливла в тріскучій балаканині.

— Майсю звешся? Ох, прикре ім'я. Маятися тобі, дитино, і маятися, — торохтіла жінка. — А я Галя. Пошта на мені. Отак.

— І що? Не мається?

— Та яке там. З ранку до ночі...

— А Галя...

— Отож-бо! А ти хату бачила?

— Ні.

— Після Петрової матері там немало краму лишилося. На горищі старі лисячі шкури й досі висять. І таранка суха. І валянки.

— Нащо мені лисячі шкури?

— Не потрібні? — пожвавішала Галя. — То я візьму?

Майка плечима знизала — беріть! Учепилася очима в темну стіну сосен, що їх ніби хто спеціально так густо насадив, світу білого не вгледіти.

— Ще довго?

— Та вже майже прийшли, — оптимістично запевнила поштарка.

Певно, щаслива. Час їй — болото: міси, поки ноги носять. Майка вже й зголодніла, і проковтнула півпачки «Зоологічного» печива, і допила воду з пластикової пляшечки, а за соснами — тільки сосни, кінця-краю нема. І тільки коли сонце скакнуло з небес ближче до верхівок дерев, ліс обірвався й перед Майкою розстелився засніжений білий луг, за яким посеред височенних старих груш скупчилися кілька старих хат.

— Оце і є Капулетці?

— Е ні, дитино, — відказала Галя. — Село за березовим гайочком ліворуч, а це Лупин хутір. Аби ми з тобою шляхом сунули, то спочатку б втрапили в Капулетці, потім би через гай і потічок до хутора перебиралися, а там місток геть хиткий... А лісом скоро, правда ж? Онде твоя власність. Крайня, — вказала на невеличку, вкриту снігом хатинку. Першою до обійсть пішла.

Майка сунула слідом, схвильовано роздивлялася місцину. Густий сосновий ліс височів за хатами і праворуч від них. По курсу — луг, ліворуч — прозорий березовий гайок, до якого від хат крутилася крива ґрунтова дорога. Майка вгледіла широкий потічок за гаєм, за потічком вдалині — свіжопофарбовані хати. Отам, значить, Капулетці? А в оголошенні писали — хата в Капулетцях... І нащо після того любити людей?

Увіп'ялася поглядом у власне майно — чи файного кота в мішку купила? — серце впало. Зблизька біла хата сіра від самотності, тріщини зморшками — стара, давня... Синя фарба на віконцях облупилася, шифер мохом поріс, дошки на порозі попрогнівали-попровалювалися. Двір величезними старими грушами забитий — аж

ніч під ними! За хатою кілька низьких сараїв попритулялися один до одного, навколо них дощатий парканчик похилився. Господарський двір, не інакше. Певно, там колись дрова складали, граблі-лопати, гуси-кури метушилися...

— Ну, як? — почула поштарчин голос.

— Ніяк, — ледь не розревлася.

Уже на захаращеному подвір'ї, порослому дикими грушками й сухим бур'яном, що він де-не-де стирчав з-під снігу, з'ясувалося, що Галі в господарстві не тільки лисячі шкури згодяться. Упевненим рухом розчахнула рипучу хвіртку, пішла по будяках до будівлі.

— Ключі маєш?

— Реп'ях казав — під грушею.

— Та тут самі груші! — Поштарка заходилася мацати під деревами. Та все не мовчки. — Зараз оглянемо твої хороми. Як що не треба, то я приберу. Щоби не валялося тобі тут зайве.

Такі «хороми» Майка бачила тільки в Пироговому, де в Музеї національної архітектури і побуту просто неба розкидані давні хати з різних регіонів України. З невеличкого — метрів шість — коридорчика троє дверей, як три дороги: прямо підеш — попадеш у малу комору, завалену граблями-лопатами-кошиками-лемехами і навіть прядкою, ліворуч повернеш — у ще одну, мало придатну для життя кімнатку втрапиш, де упереміш горщики, каструлі, міцна лава, дрова і багнюки до біса, а як праворуч захочеш — то отут тобі вся краса на двадцяти квадратних метрах: і сіра потріскана піч, і тьмяні Ісус із Богоматір'ю під рушниками в куті, і дебелий тапчан на важких дерев'яних ногах, і чималий стіл із двома віденськими (їй-богу!) стільцями, і пишна скриня, і вигадлива поличка з глиняними мисками, пришпандьорена до стіни величезними гвіздками.

Майка ще тупцювала на порозі — ошелешена, пригнічена, а поштарка вже до справи взялася.

— Ох, роботи тобі тут! — Нишпорила зацікавленим поглядом, відчинила скриню, потягла на світ божий ряднини, подушки, ватянки. — Одяг потрібний? Га? Онде ватянка ще справна. І чоботи. На городі згодяться.

— Не згодяться...

— То я візьму?

Коли в присмерковому зимовому небі від сонця лишилися лише прозорі рожеві згадки, поштарка Галя дістала із сумки ліхтарик на довгій резинці, причепила на голову — шахтарка! — усілася на чималу купу краму, зваленого на подвір'ї. Чого тут тільки не було: і побитий міллю одяг, і дебелі чоботи, і порожні банки для закрутки, і діряві миски, і дерев'яний ящик із гвіздками, і купа ще радянської доби шкільних підручників, і мішок твердої, мов каменя, солі, і кілька бухт мідного дроту... А ще мотузки, нитки, мишоловка і навіть справжній піонерський барабан. А Галя ж ще й половини Майчиного обійстя не обслідувала.

— От біда, — зітхнула з прикрістю. — Підводою тільки все це вивезти.

Майка не чула. Тремтіла під старою грушею, дивилася на розчахнуті двері хатинки — наче незвідана тварюка пащу роззявила так широко, чорні нутроці назовні: з'їсть, не вдавиться.

— Та й на горище ми з тобою ще не лазити, а там лисячі шкури... І ще може бути щось для тебе негодяще.

— Тут електрика є? — спитала Майка.

— Років зо два тому буревій дроти пообривав. Я завтра з підводою повернуся, свічок тобі привезу. Може, ще чогось?

Майка знизала плечима: хтозна... У серці — жах: не їдьте, тітко! Залиштеся!

— Прощавайте вже! — кинула, як плюнула.

Поштарка на дівча уважно зиркнула, підвелася важко, поправила на голові червону шапку, вкинула до багажника кошик із порожніми банками — дзень-дзень! Глянула на темні небеса — місяць сяє. Вимкнула ліхтарика, аби батарейки задарма не палити.

— Поїду, — відказала сердито. — Мені ще в Капулетці, хай би вони були згоріли.

За півгодини вже по темному Галя дісталася березового гаю. Перетягла через замерзлу мілину потічка моторолер із банками, вискочила на протилежному березі — прямо біля облупленого капuletцівського клубу, що він за радянських часів збирав люд на кіно, концерти і партійні збори, а тепер Микола Галаган кролів тут тримав у кімнаті, на дверях якої й досі висіла табличка «Баяністи».



Кинула моторолер при дорозі, присіла на лаву біля будівлі — зморилася, хай Бог милує. Добре, що до Горпининої хати вже недалеко. Пенсію віддасть, чаю, може, сьорбне та потягне врешті банки в Добрики, додому.

Тільки ноги випростала... Тільки кіл у спині розтерла... Аж тут від кролятника щурхіт вкрай неприємний — наче хто сокиру вхопив і за дверима зачаївся. От зараз вискочить, Галю по голові, Горпинину пенсію забере і поготів. Ой, то не порожні страхи — Галя через пусте не сіпається. А в горлі, як згадати, і досі та горілка стоїть, якою поштарку Надю Козорізіху після похорону поминали, бо пішла, бідаха, до добриківського діда Тараса пенсію віддавати, а дідів син Віталія напився та причепився до Наді — дай грошей похмелитися. Надя йому: «Проспись, Вітальку, на свої бухай, пенсію дідові віддам». А те пропаще лопату вхопило та трісь поштарку по потилиці. Сидить тепер, падло, харч державний хрумає, а Надя в землі... І кому радість?..

Галя хотіла було ліхтарика увімкнути, гаркнути так, щоби аж кущі попригиналися: «Якій холері не спиться?!» — та зметикувала — не слід себе видавати. Сповзла з лави на землю — метри два до рятівних кущів. Сховатися, заніміти. А в кролятнику вже хтось у двері буцає — ану, дорогу! Поштарка біля лави до землі припала, причаїлася, очі заплющила, Бога на поміч: хай би повиздыхали...

З кролятника на поріг вивалилися Полкан і Микола Галаган. Дільничний дістав алкотестер, дмухнув у трубочку.

— Проміле... якесь не таке.

— Усе в тебе, не як у людей, — буркнув Галаган. — І горілку рахуєш не чарками, а якимись проміле. І сцяти біля моїх кролів намірився. Усі нормальні люди під кущами сцуть! Тільки тобі вітер чоботи забризкує.

Полкан красиво мотильнув башкою: мовляв, но-но! Посунув до лави. Уже й гудзики на штанях розстібнув, а тут — на тобі! Біля лави баба Галя валяється.

Полкан не протверезів — де там! Але почуття відповідальності пробилося на грубу пику радісною дитячою посмішкою.

— О! Тіло! Слава Богу!

І — стріль йому в голову. Насупився, до Миколи озирнувся.

— «Сир, сир»... Брехуни чортові! Вбили бабу! Онде вагомий доказ! Кілограмів на сто! Лежить і не нявкне. Ет, шкода, замість кайданків алкотестер прихопив. Та нічого... Я теє... Я вас, сук, голими руками...

— А в мордяку? — Галаган йому. І вже суне до кролятника по кума. — Петре! Ти де? Ходи! Накрутимо Полканові вуха, бо вже дістав.

— Я при виконанні! — відгавкнувся Полкан.

А тут — стиць! Поштарка Галя розплющила очі, сіла на землі.

— От іроди, — буркнула. — Через вас мало не померла від страхів.

Полкан про кумів забув, на поштарку вирячився. Руки за спину, навколо баби кола навертає.

— А чого то ви, тітко, як та хвойда, по землі катаєтеся без діла?! Люди, можна сказати, з ніг збилися! Шукають вас по всіх усюдах, а ви собі пляж біля колишнього осередку культури влаштували! Може, напилися десь? А? Пенсію Горпинину пропили? — І тицяє поштарці алкотестер. — Ану, дмухайте мені швидко в цю штуку.

— Навіщо? — Поштарка на ноги зіп'ялася. Сніг із синьої куртки й зелених штанів струшує.

— Виводитиму вас на чисту воду.

— Полкане! Я тобі геть усе чисто й без твоєї штуки розкажу.

— Добре, — несподівано легко погодився дільничний. І вже приготувався допит організувати, та з кролятника вивалилися куми. Впали на лаву.

— Не дмухайте в трубку, тітко, — порадив поштарці Реп'ях. — Однаково воно не працює.

— Як «не працює»?! — образився Полкан. — Та ця штука все живе на вміст алкоголю вимірює.

— Треба на корові перевірити. Чи на козі якійсь, — запропонував Галаган.

— Нема в Капулетцях корів, — відказала Галя. — Онде на кролях твоїх, Миколо, можна експеримент поставити.

— Точно! — Ідея так сподобалася Полканові, одразу до реалізації заспішив.

Куми не встигли й оком змигнути — Полкан з алкотестером уже до кролятника суне.

— Стій, мент! Кролі — святе! — гаркнув Микола. Кулаком себе в груди — буц! — Прокляну — і загинеш! — Полканові навздогін.

Тільки мовив — дільничний зойкнув і завалився.

— Господи, твоя воля! — перелякалася Галя, захрестилася. — Миколо... Та ти відьмак! Дивись, що накоїв! Полкана підкосив.

Галаган і сам здивувався. Потилицю почухав.

— Куме, — Петрові каже. — А глянь, що там із Полканом.

Реп'ях плечима знизав: мовляв, хіба я крайній? Але до дільничного посунув. На мить зник у темряві біля кролятника. Поштарка і Галаган ший витягли.

— Клятий дирчик! — почули Полканів бас. — Яка зараза дирчики по дорозі розкидає?!

— Та він мого моторолера скалічив! — мало не розплакалася поштарка.

Усім кагалом відтягли Полкана від залізяки — лежав на землі, тер снігом мордяку, стогнав:

— Ой, нога...

— А щоби тебе з твоїми ногами! — зарепетувала Галя, заходилася складати в кошик банки.

Полкан сів у сніг і постановив:

— Будемо оформлювати ДТП! Поштарка тітка Галя збила мене... працівника правоохоронних органів... своїм дирчиком, чим завдала мені тілесних ушкоджень середнього ступеня тяжкості. Реп'ях і Галаган — свідки. Ідіть до мене, бабо! І дмухайте мені швидко в цю штуку. Ви точно п'яна, а це — обтяжлива обставина.

— Ото мені більше роботи немає, як до тебе бігати! — буркнула розлючена Галя. — Мені ще пенсію Горпині нести, моторолер додому тягти! Поки до хати доповзу, мій Іван усю горілку вип'є, усю печеню виїсть і шинкою придавить. Святвечір! Зірка онде! А я все ніяк до свята не дістануся!

Та цієї зимової передріздвяної ночі поштарчиному моторолеру не судилося ночувати вдома. Полкан спробував підвестися, зойкнув судомно, повалився, вхопився за праву ногу.

— Зламав! — поставив діагноз Микола. Окреслив план дій: — Тягніть, тітко Галю, ваш дирчик до мого кролятника, там його ніхто не поцупить.

— Навіщо? — здивувалася Галя.

— Кебу маєте?! Як ми втрюх подужаємо і Полкана тягти, і ваш транспорт? А?..

Куми підхопили Полкана під пахви, потягли до вулиці, де блимали вікна капuletцівських будинків. Поштарка Галя бігла поряд, притримувала зламану ногу дільничного. Полкан кривився від болю, та про службу не забував.

— Де вас, тітко, увесь день чорти носили?

— Дівчина худа така... У Петра хату купила. Так я їй дорогу на Лупин хутір показувала. Прибратися допомогла — цілісінський день удвох мотлох розкидали.

— Не було в материній хаті лахміття! — образився Петро.

— Отакої! Ти давно там був? А я завтра знову до неї поїду, — відрізала Галя. — Бо вона ж там сама загнеться.

— А не треба було хату на хуторі купувати, — сказав Галаган. — Звідти вже й миші повтікали.

— А кролів на хутір кому носиш?! Мишам? — обурилася Галя. — Не сама вона. На хуторі вже троє *городських* живе. Один у бороді — Саня-жид. Поруч із ним жіночка справна оселилася. Улянка. А в покинутій хаті діда Степаненка такий собі Валерік хазяйнує. Скажи ж, Петре!

— Є таке діло. Тома казала — скупляються в неї іноді, — підтвердив Реп'ях.

— Ого! Та їх там ціла згряя! — рознервувався Полкан. — Так, тітко! Щоби завтра ж мені все в письмовому вигляді виклали. Що там у нас на хуторі за збіговисько і чому я про теє не знаю.

— Буду я тобі в Різдво дурницями займатися! — звилася поштарка. — Сам їдь до них і балакай.

Петро пхикнув.

— З отою Майкою, що в мене хату купила, не побалакаєш. Набундючена, як та індичка. Колюча. Поки в нотаріуса товклися, жодного разу не всміхнулася.

— І якого їй либитися? — здивувався Галаган. — Ти ж її не на гульку із самогонкою привів...

Святий ти вечоре...

Майку прибило до порога. Скрутилася на прогнилих дошках — не несуть ноги до хати. Ніч засліпила — у суцільній темряві і гілок на

грушах не роздивитися. Гнітючу тишу проривають то полохливий шурхіт, то раптові схлипи, то хиже гарчання. Серце забилося під кадик — озиралася перелякано: хто?.. Та важкий морок знущався, лякав ще більше — не виштовхував до порогу жахливих тварюк, що вони знай шаруділи навкруги, огортав простір безнадійною цупкою чорнотою.

Чому ж так невимовно страшно?.. Онде повітря хвоею просякло, як простягнути руку — торкнешся бурульки, що вона звисає з даху. Зіщулилася, щільніше обкрутила шалик навколо шиї. Підсунула ближче до себе рюкзак, долоньки в пахви. Перед очима вихор подій: вирок, зрада, мотузка гойдається-манить і так хочеться наважитися, аби показати їм усім... Та серце колотиться, гонить на край світу, де світу нема, нема людей, подій, життя, тільки повітря на кілька судомних хапків, щоби шубовств... і тонути-топитися у страхах. І ось вона тут. Лупин хутір.

Жахнулася — дурна-дурна! Купила яму — кому і що доводити взялася?! Та в лісі... Хвора, їй-богу!

— Геть хвора.

Погнала моторошні думки, спробувала уявити сонце, — не те пекуче, що випаює до кісток, — життєдайне, лагідне. Краєчки вуст потяглися до вух, наче хто за нитки смикнув, та усмішки не вийшло: холодно, мамо! Не тільки вуста — кістки зледеніли. Всмерть.

Злякалася. На ноги. Зуби цокотять. Ввалилася в хату. Де ж ті кляті ключі? Скоріш замкнутися, щоби ніхто... Наштовхнулася животом на кут стола — аж попливло перед очима. Хитнулася — як же боляче! — завалилася на голий дерев'яний тапчан у чобітках, джинсах, светрі, пуховику, шалику. Рюкзак до живота. Вовняну шапку на ніс. На... — зуби цокотять — на-що... питала Галю про електрику? Сірників би краще попросила. Підпалити халабуду. Те... Те-пло було б. Те-мінь. Те... У голові паморочиться. Те-пер... помру?

Під вікном сніг у відповідь — рип... Е-е-е... Скоро ж ти, бабо-смерть. Уже й пришкадибала? Те... Те-пер?

— Є хто?.. — почула тихий голос.

Що?! І питає?.. А як мовчати-причаїтися? Пройде повз холодну сіру хату, посуне іншу здобич шукати?.. Те... те-пер тихо, Гілко! Вмри, аби смерть оминула...

— Є хто?! — двері розчахуються, підлога скавучить.

Майка витріщає очі, намагається вихопити із суцільної темряви рухомі обриси. Марно.

— Хто тут?.. — шепоче ледь чутно.

У темряві спалахує вогник сірника. Полум'я вихоплює худенькі жіночі руки — одна тримає сірник, друга підносить до нього білу свічу. Хата наповнюється м'яким миготливим світлом.

— Хто ви?.. — Майка ледь ворушить вустами, вдивляється у скорботне жіноче лице — таке в Богородиці на іконі в куті.

Жінка тоскно хитає головою — ой, не брехала поштарка Галя. Недарма грюкала у хвіртку, кричала знадвору:

— Уляно! Там у Реп'яховій хаті дівча завелось. Геть дурне. Як до себе не забереш, до ранку задубне.

— Ходімо, — тільки й мовила.

Святий ти вечоре...

Де ті молитви? Дванадцятьом би апостолам і людям грішним куті, пирогів, борщу пісного, вареничків, вушок із грибами... Голубців би, оселедця, квасольки колоченої, гороху з капустою, рибки смаженої, пампухів з узваром... Немає? Онде чай парує, вишневыми гілочками пахне, хлібина немагазинної форми, з банки квашені помідорки світлофорами — червоний, жовтий, зелений... Їсти? Шлунок змерз і вмер — ніяких жадань. Тіло чуже, млосне. Майка спантеличено кліпає повіками, спостерігає за рухами немолодої худорлявої ґаздині: всадила гостю на лаву, скидає чорну дублянку, хустину та все зиркає на дівча, наче те зараз і звалиться.

— Уляна я. А ти?..

Майка мовчить.

— Пий... — У жінки тихий голос. Простягає чашку з чаєм, притримує її, ніби Майці не втримати. — Може, пуховичка скинеш?

Ні! Майка розуміє — тут тепло. Онде на столі миготить свіча, біля печі березові дрова купкою, ґаздиня лишилася в самій лише футболці і спортивних штанях...

Ні! Шалика до шиї. Усередині ще ворожить зима, шкребе по кістках, викручує м'язи. Холодно. Майка намагається вимовити те єдине важливе цієї миті слово виразно й голосно, та зуби цокотять об чашку — хо... хо...

Уляна підхоплює дівча під пахви, тягне до печі.

— Ходімо, ходімо. На печі зігрієшся. Залізеш?

Хтозна. Майка залазить на табурет, з нього шкребеться на гарячу ватяну ковдру, розстелену на печі. У чобітках, пуховику, шапці. Сил нема. От зараз засне і відлетить на небеса. Замість небес — біла потріскана стеля. Майка повертає голову вбік, наштовхується поглядом на сухі груші. Лякається: засну і провалюся в піч. І згорю. Повіки склепляються, дурні думки стають реальністю — провалюється в гарячу, розпечену чорноту і відрубається без сновидінь. Спи, дитино... Святий вечір... Онде перша зірка крізь хмари пробилася.

Уляна так і не заснула.

Мостилася-мостилася, прислухалася до тихих Майчиних схлипів, — тривожно спала, крутилася на печі, — врешті плюнула на дурне діло, підхопилася... А ніч. До роботи не візьмешся. Хіба що кашу в печі запекти, щоби на ранок гості сніданок був. Поставила горщик у піч, сіла біля столу, люстерко перед собою поставила — вдивлялася у власне відображення, наче б у ту різдвяну ніч знову дівкою стала: от зараз побачить судженого.

— Геть стара...

Серце в сльози: хіба?! Сорок рочків тільки восени стане.

Плечі розправила, чорняве волосся рукою розворушила та все в очі собі, в очі: стара?.. Сумна! Забула всміхатися, а воно, як усміхнутися, враз молодшаєш.

Так і не усміхнулася. Люстерко відсунула. Пусте! Лишень час задарма гаяти. Хіба взяти парафіну зі старих свічок, витопити нові та не спішити, щоби вийшли довгими, рівними?

Заходилася парафін топити, а справа не йде. Думки за руки вчепилися, тягнуть додолу. Зиркне на дівча — серце холоне: що за халепа бідаха на Лупин хутір виплюнула?.. Та молода! Геть дитина. Поштарка Галя сказала — хату купила. Щось не дуже на дачницю скидається. Скоріше б ранок... Піти до хати нової сусідки, спробувати їй піч протопити.

Не дочекалася світанку. Небо тільки сірішало, круки замість півнів поперед сонця на паркані повсідалися. Витягла з печі горщик із пшеничною кашею, наскладала дров повні сани, потягла до Майчиної хати: дасть Бог, прогріє дитині хату.

А Бог тільки народився. Не почув Уляниних молитов. До білого ранку промордувалася — не горить піч, хоч трісни. Повну хату диму напустила, дихати нема чим. Спробувала відчинити дверцята невеличкої грубки з чавунними кільцями для приготування їжі, що вона до печі приліпилася, — хоч би її розтопити. Де там! Застрягли дверцята намертво. Уляна вже й кільця з плити познімала, спробувала зсередини ті дверцята розхитати — не йдуть, підлі. Знову до печі — та гори вже! Ніяк!

Вийшла на подвір'я, на хутір глянула — он він, увесь перед очима. Шість старих хат — по три на кожному боці вулички без назви й імені. На одному боці Улянина хата, поряд — Троянова, далі — Сашка Задуми, що він практикує йогу й органічне життя, обливається водою навіть взимку, зве себе Сандживом, а місцеві перекрутили та Санькою-жидом кличуть. На протилежному боці три покинуті будівлі стояли — Реп'яхова, з журавлем та жовта, що її колишні господарі сто років тому яскравою фарбою виділили. Уляна думала: ніколи до них люди не повернуться. А воно он як.

Зітхнула, посунула до живих душ. Стукнула у віконце Троянове.

— Валерію Михайловичу! Вийдіть на хвилинку.

Махнула худому бороданю Сандживу, що він саме вискочив на подвір'я з відром води:

— Сашку, справа є!

За п'ять хвилин увесь наявний контингент Лупиноного хутора топтав сніг посеред вулички. Ані Валерій Михайлович Троянов, поважний сивий пан в окулярах із золотою оправою, ані бадьорий, як огірок, тридцятирічний програміст Сашко-Санджив анітрохи не здивувалися появі нової сусідки.

— Певно, з наших... З екопоселенців, — припустив Санджив. — Природа стукає в серця. Кличе.

— Щось вона не дуже готова до зустрічі з природою, — відказала Уляна.

— Однаково, чому її до нас прибило. Піч треба полагодити, — постановив Троянов, подмухав на голі долоні, упевнено посунув до Майчиної хати, наче професор у пічній справі: зараз за хвилину сажу витрусить, тягу перевірить, сірником чиркне — бітте!

А воно ж тільки збоку просто здається. Вошкалися, вошкалися з тою піччю — не їсть дров, зараза. Уже й ходи пошкребли, як могли,



сажі відер десять надвір виносили — і самі в тій сажі. Уже й тягу перевірили — наче тягне, а піч однаково димом усередину дмухає. Та так активно, Уляні довелося вікна повідчиняти, аби хату провітрити.

— У Капулетці треба йти, — здався Троянов. — Гороха покликати.

— У Різдво?.. — скептично усміхнувся Санджив. — Та він у будень зранку п'яний, а на свята...

— От і добре, що свята. Пляшку йому поставимо, — постановила Уляна. — У мене самогонка є.

Майка прокинулася в Уляниній хаті від запаху сухих груш і гострого болю в животі. Підхопилася мимоволі, буцнулася маківкою об стелю — аж запаморочилося. Впала на теплу ковдру, збентежилася, та події минулої ночі виринули із підсвідомості, перш ніж потріскані вуста прошепотіли: «Де це я?..»

Долоньки до живота — та вгамуйся ж ти, біль! — визирнула з печі: у затишній кімнатці нікого. На білених стінах віники сухих трав, біля дверей на табуретці відро з водою, стіл покритий цупкою квітчастою скатертиною, фото усміхненого хлопця в бейсболці святковою ялинкою по центру. При стіні платяна шафа із дзеркалом: у Майчиної бабці така сама дверима рипіла, любила малою ховатися в ній від старенької. А біля печі на стільці Майчині речі акуратно розкладені. Зиркнула на себе: труси, футболка, гольфи. Хто ж її роздягав?..

Заспішила вдягнутися скорше, бо ще увійде хтось знадвору, а вона отут голяка... Зіскочила з печі, та до стільця не дійшла — побачила в печі горщик, принюхалася — м-м-м... І так їсти захотілося, хоч вмри!

Диво — не дійсність. Несла в руках гарячий горщик-сонце, поставила на стіл, набрала повнісіньку ложку... І що то за така смачнюща жовта каша? Так захопилася й не почула, як рипнули двері.

— З Різдвом... — почула.

Ком у горлі. Знічено зиркнула на худорляву сумну Уляну.

— І тут... люди є?

— Люди всюди... — відказала газдиня.

Майка — ага. Мотильнула косами. До стільця.

— Піду... — буркнула, наче не зраділа новині. Люди всюди, всюди люди! Джинси, светрик, шапка, шалик. Геть.

Уляна мовчки спостерігала, як вдягається дивна гостя. Худенька бліда дівчина з русявим волоссям, цікавим кирпатим носиком і

глибокими сірими очима під рівнесенькими чорними бровами здавалася такою старезною й мудрою, наче все на світі наперед знала, тож і не витрачала сил і слів на зайву метушню. Уляна й собі слова вкоротила:

— Проводжу.

— Сама.

— Там у тебе гості.

— Які гості? — Майка обкрутила шалик навколо шиї, зиркнула на горщик — у шлунку тепло. Знітилася: нажерлася і не подякувала...

— Піч лагодять, — сказала жінка.

Майка почервоніла до скронь, плечима розгублено знизала.

— Дякую... Каша — ульот.

— Звичайна каша. Ходімо.

Майка вийшла на ганок, роззирнулася зачудовано — мамо рідна! Новий сніг вкрив усе навкруги — хати в білих шапках, соснові віти попрогиналися, луг чистим вирівняно, навіть на колодязі-журавлі зверху біла пімпочка. Над головою небеса блакиттю розстаралися. І без краю то, без краю. Наче боже око стежить пильно, аби ніхто не сіпнувся те диво зіпсувати.

Ступила з ганку в чистий сніг. Геть не холодно. Пішла по подвір'ю до хвіртки: так он ти який, Лупин хутір. Учора й не роздивилася. Ліворуч від Уляниної хати ще дві примостилися: з димарів прозорі цівки. Не порожні? Просто навпроти — за двадцять кроків, рукою дотягнешся — її хатинка сіра, поряд покинута будівля з колодязем-журавлем і ще одна, жовта, як звіробій, напівзруйнована.

— Зачекай, дров прихопимо. — Уляна причинила двері, підхопила сани, посунула до невеличкого дровника біля хати.

— Нащо?

— А піч чим топтимеш? — Кидала на сани березові цурпалки голими руками. І не холодно їй?

Майка пошкандибала до дровника, притулилася до старої груші (і чому тут стільки груш?!).

— Мене Майєю звати, — видушила винувато. — А ви Уляна?

Жінка кивнула.

— Ви ж... не тутешня?

— А що? Видно?

— Чомусь... видно.

— Не тутешня.  
— Давно тут?  
— З півроку.  
— Чому?  
— А ти? — Уляна розігнулася, на дівча сумно зиркнула.  
— Хочу.  
— От і я схотіла, — відказала невесело. Смикнула мотузку, що вона до саней кріпилася. — Допоможеш чи самій тягти?

Різдвяний ранок — а де та радість?

Майка разом з Уляною тягне важкі сани, каша розповзлася — не тільки в шлунку. У голові. Що це вона утнула? Нащо те все — глухий хутір, хата, ліси-луки-груші... Людям у Різдво клопоту дала. Наче назавжди припхалася. Наче жити їй тут...

Відчай жовчю — аж зупинилася. Дідько, бігти звідси! Автобуси ж... А... Раз на тиждень. Нічого. Пішки до Капулетців, звідки хтось та їхатиме до траси, далі автостопом до Києва.

— Втомилася? — Уляна перехоплює мотузку, волочить сани далі.  
— Доганяй.

Майка човгає вслід, зиркає навкруги зацьковано: яке ж усе чуже, вороже... І поле те біле, і гайок той клятий, і ліс! І хутір, і небеса...

Під хатою натоптано — сіро. Недопалок у снігу. У хаті троє чоловіків біля печі вошкаються.

— Доброго дня.

Двоє підхопилися — один поважний сивий, другий молодий бородатий.

— Троянов. Валерій Михайлович, — у сивого низький густий бас, від того тепло.

— А я Санджив, — бородань усміхається по-дитячому довірливо. Суне до Майки, простягає руки. — Дай долоні.

— Нащо?

— Відчую твою енергетику.

— Не треба.

— Добре, — легко погоджується, лопоче, не зупинити: — Моя хата крайня до лісу. Заходь при нагоді.

— Нащо?

— Просто так.

Сивий Валерій Михайлович кахикає в кулак, дивиться на Майку уважно.

— Як вас звати, юна пані?

Майка не встигає відповісти. До хати ввалюється Уляна — повні руки дров. Кидає їх посеред кімнатки.

— Її звати Майєю.

— Майя в санскриті — ілюзія, — з чогось радіє Санджив. — Отака приголомшлива реальність.

Майці паморочиться. Слова переплутуються в голові. Чому вона тут? Хто ці люди? Про що вони зараз... Ілюзія? Певно. І сама не відає, чи є вона ще, чи вже немає...

— Саню, сірників дай! — Біля печі розгинається третій. Теж молодий, та лице тьмяне, наче в пилюці. Супиться, вправно відчиняє дверцята грубки, жмакає газету, кладе її на підлогу. На газету викладає тоненьких цурпалків решіткою — шар уздовж, шар упоперек. Підхоплює всю ту конструкцію — і не розвалюється ж! — пхає у грубку. Сірником чирк! У грубці спалахує полум'я.

— Толю, ти геній! — усміхається Санджив.

Тьмянний хитається, хапається за Санджива, аби не звалитися. Та він же п'янючий!

— Пляшка де? — похмуро кидає Уляні.

— Буде тобі пляшка, — спокійно відказує та. — Спочатку кажи, що зробив.

— А не бачиш? — геній Толя киває в бік грубки.

— А піч?

— Ходи вичистив. Глиною з герметиком тріщини замазав. Тиждень сохнутиме, — ледь ворухить язиком. — Щоби не топили, бо знову... межигірка... Піч із межигірки... То добре. Стоятиме...

— Як же без печі тиждень? — Уляна ніяк не вгамується. Уже й пляшку з кишені дістала, уже й простягнула п'янчузі, а все розпитує, наче їй тут скніти.

— Грубка є! Дров, звісно, більше візьме... Зате на ній готувати можна. І зігріє...

— Дякую, Анатолію.

— А... Пусте. — Геній ховає пляшку, підхоплює важку торбу з інструментом. Прощайте. Суне-хитається, припадає на ліву ногу. Та воно ще й кульгаве!

Майка стовбичить посеред кімнатки, на очі навертаються сльози. Тьмяний пішов. Сивий Валерій Михайлович уже каптур куртки на лоба насунув, бородань крутить шалик навколо шиї, Уляна на двері зиркає. Люди тануть, наче сніг. Їй тут одній лишатися?

— Може, допомогти чимось? — Уляна склала дрова рівною гіркою, вимела підлогу, підсунула до грубки ящик, накрила його рядниною — от і крісло.

Майка лишень хитає головою — ні.

— Я під вечір зайду. Розповім, як із грубкою впоратися.

— А зараз із нею... що робити? — Майці страшно.

— Дрова підкидай.

Уляна останньою виходить із сірої хатки, залишає по собі на столі дві білі свічки й сірники. Майка дивиться їй услід, помічає на вхідних дверях важкий засув — і без ключа можна замкнутися зсередини, ніхто не втрапить.

Так і буде! Бац тим засувом. Руки тремтять. Тиждень... Тільки до наступної п'ятниці. Грошей трохи лишилося. Печиво «Зоологічне», чай... До грубки спиною прилипла — тепло. Тиждень витримає. Вікна чимось завісить, павутиння віником збере, тапчан до грубки підсуне...

Згадала про грубку, роздратувалася — нема часу й посидіти. Усе годувати ненажеру. Присіла біля грубки навпочіпки, голими руками за гарячі чавунні дверцята вхопилася...

— Дідько! — відхопила руки, на підлогу впала. — Матінко...

На попечених пальцях пухирі.

— Клятий, вонючий хутір! Клята, вонюча хата! Клята, довбана піч!

Води! Де?! А нема! Вискочити з хати, долоні у сніг. Боже ж, як боляче! Пухирі лопаються, на пальцях кров. Клятий хутір! До дверей. А там засув. Як скривавленими пальцями торкнутися?..

Майка труситься біля дверей, ліктем упирається в засув — піддайся ж, бачиш же... Засув хрипить, ніби хто йому в горлянку вчепився, зрушає... Майка вибігає на подвір'я, падає на коліна, руки у сніг. Ілюзія може далеко завести, та й на краю землі реальність дарує тільки справжній біль.

Поштарка Галя хоч і ходила до храму, як настрій, постувала й ніколи не працювала в церковні свята, та Різдво починала святкувати не зрання, а вже під вечір, коли по телевізору показували концерти й

фільми про Спасителя, бо чого його зранку пити — впадеш до вечора, а в Галі печінка хворобою скривджена, серце стукотить.

Вошкалася-вошкалася по хаті, уцілілі банки на полицях порозставляла, згадала про дивну дівчину з Лупиноного хутора — смикнула чоловіка, що той саме зібрався на ставку рибу вудками від сплячки пробудити.

— Запрягай коняку, Іване! — наказала. — Поїдемо.

— Куди?

— На Лупин хутір.

— Якого?

Галя хотіла було ляснути кулаком по стільниці, щоби Іван менше слів витрачав, а скорше б коняку в сани впрягав, та — Різдво! — зітхнула.

— Треба, Ваню... — мовила лагідно.

Дістала мішок, накидала в нього цибульки, картоплі, моркви, буряків, шмат сала зверху. Що ще? Олійки пляшечку, хлібину домашню рушником огорнула, капусти квашеної, цукерок із десяток у целофановий пакетик. От і гостинчик.

— Там самого мідного дроту кілька бухт, — тряслася на підводі, доповідала чоловікові. — Ватянки ще цілі, чоботи будуть тобі для твоєї риболовлі.

— А в мішку що преш? — буркнув Іван.

— Не з порожніми ж руками в Різдво до людини їхати. Грошей за те лахміття шкода, а картоплі в нас до літа вистачить...

Коли поштарка, як та колядниця, з повнісіньким мішком вломилася до Майчиної барлоги, дівча трусилося на ящику біля холодної грубки й гірко плакало.

— От лихо! — Галя кинула мішок, присіла біля Майки, побачила попечені пальці, зойкнула. — Як це ти?! А грубка чого холодна? Тільки Горох варнякав: і піч поправив, і грубку...

А з Майки сльози горохом.

— Та годі, годі! — поштарка заметушилася, гукнула чоловіка: — Іване! А ходи-но. Кістки розімнемо.

Як заходилися — дим коромислом.

Олію Майці на попечені пальці. Поверх носовичками. Та все не мовчки: добре, що після кожного похорону хустинки тобі пхають. От і згодилися. Іван грубку за мить розтопив, Галя березового гілля

насмикала, павутиння по кутах познімала, пилюку позмітала, старі ковдри та подушки у квітчастих наволоках повибивала та біля грубки розкидала — просихайте. Відро знайшла, змоталася до колодязя — води наносила, заходилася картоплю чистити. Аж спітніла. Куртку геть.

— Іване! Каструлю шукай!

А нема! Пательня чавунна, глиняні горщики сумнівні — ніяк у них картоплю не зварити.

— А ми на сальці посмажимо!

Майка прилипла до ящика, пальці тремтять-пульсують, не згинаються — хіба з ложки нагодують.

— Галю... — прошепотіла раптом. — У цій вонючій дірі жити неможливо.

Галя аж заніміла на мить від несподіванки.

— А де?! — Руки в боки, на Майку, як на гівно. — У городі вашому?! Та вам дроти поперерубуй — повиздыхаєте! А ми собі піч розтопимо — уже й тепло, уже й їсти є на чому приготувати...

Набундючилася. Пательню на грубку — лясь! Сало шкварчить, топиться. Зверху картопля кружальцями.

— Іване! Збирай лахміття. Їхатимемо.

Майка знітилася.

— Ви ж на горище хотіли ще... Шкури лисячі...

— Та хай би їх міль нанівець проїла, щоби я ще за ними лізла!

— Нащо ображатися, Галю?..

Поштарка брови звела. Івана за рукав — гайда! А тому й невтямки, що в жінки настрої змінився.

— Як риби наловлю, то й тобі свіжої передам, — усміхнувся дівчині.

— А «передавалка» не лусне? — гаркнула поштарка. На Майку зиркнула. — Ти якого припхалася?! У мордяки нам тут плювати?!

Ех... Були б у Майки пальці дієздатними, кулькова ручка, блокнот чистий. Записала б: «Сьоме січня. Лупин хутір. Контакт з аборигенами похерачила. Сама».

Сама-самісінька... У хаті задуха. Картопля підгорає, а начхати. Вогонь би знову не втратити! Попеченим пальцям усе діло. Светрик

зняти, ганчірку до дверцят прикласти, аби відкрити грубку та дров укинути — пальцями, пальцями. Та що ж за підлість!

— Жери вже! — стогнала, засовувала в грубку березові цурпалки.

Тільки впоралася — пательня димить. Ліктем її від вогню.

— А картоплю чим мішати?.. — Ані ложок, ані виделок. І ножа нема, що Галя ним картоплю чистила.

Роззирнулася — біля печі на підлозі блискучий металевий шпатель із жовтою гумовою ручкою. Яка ж корисна річ — Майка і картоплю ним помішала, і окраєць хліба відрубала, і замість ложки...

Наїлася, шпатель у картоплю, на подушки біля грубки впала — не встану, хоч убийте! Ноги гудуть, пальці плачуть, у животі сокира — та все ріже, ріже...

— Нічого, козли, ви мене ще згадаєте... — прошепотіла затято. А кому?

Очі заплющила, аби не розревтися, і... заснула. Отака біда.

Грубка чесно тріщала — вставай! Сонце у вікно блимало, по обличчю промінцем — прокинься! Миша зважилася шарудіти, груша й собі — рип. Де там! Скрутилася біля теплого, відпливла в добрі сни — не повернеться. Година минула, друга, третя... Грубка згасла, сонце впало, миша наїлася хлібних крихт, подалася до своєї домівки, тільки груша знай рипіла — ой, згине... І де та Уляна?! Казала ж: «Надвечір прийду».

Майка не чула, як розчохнулися двері. Як разом із морозним повітрям кімната наповнилася важкими чоловічими кроками. І тільки коли хтось сіпнув її за плече — гей, ти жива? — розплющила очі і... не побачила нічого.

— Хто тут?! — темрява в очі, горілчаний перегар у ніздрі, жах у скроні. Вчепилася в подушку, спиною до ще теплої грубки прилипла, думки верещать: «Ідіотка, двері не зачинила!»

— Шпатель мій де?! — Запальничка клац!

Примружила очі — перед нею навпочіпки сидів тьмянний кульгавий геній Толя Горох, що він сьогодні вранці піч тут лагодив.

— У картоплі...

— Де?!

— На столі пательня... з картоплею. І шпатель там. Я ним... їла.

— Твою наліво... — Розігнувся, пішов по кімнатці. Спалахнула свіча. Чого це він... хазяйнує?



Наліво?.. А хоч у пекло! Страх згорів. Боляче. Скрутилася на подушках, долоньки до живота — щелепи зціпила, спостерігала за хлопцем. Молодий... Молодший, ніж здалося вдень. Двадцять вісім?.. Тридцять? Чуб — солома, лице темне, очі — болото, та не брудне, ясне. Наче хворі ті очі, прозорою вологою вкриті.

— Скільки тобі років?

Зиркнув на неї здивовано.

— З руками що?

— Пальці попекла... З тою грубкою клятою!

Пішов до грубки, матюкнувся, укотре розпалив її.

— Скільки тобі років? — уперто повторила Майка.

— Двадцять п'ять... — уже знайшов шпатель у пательні з недоїденою картоплею, присів біля столу, старанно відчищав металевий прямокутник від жиру.

— Старшим... здаєшся.

— Шпатель... з Італії! — Нахилився, тицьнув Майці під ніс інструмент, а їй горілчаний перегар у ніздрі.

— Ти... п'яний?

— А ти... дурна?

— Я... хочу тебе! — вигукнула раптом.

Він завмер. Ошелешено увіп'явся поглядом у сірі очі. Насупився. Пошкріб файним італійським шпателем неголену щоку. Майка знітилася, зарилася носом у подушку, кляла себе: «Ну, нащо?! Нащо?»

— Ти... теє... Плачеш чи що? — почувла хлопців голос. — Та добре...

Шпатель впав-дзенькнув. Полум'я смикнулося-згасло — темінь. Майка підвелася на подушці, аби розгледіти хоч щось... Важка чоловіча рука лягла на плече, прибила до старих подушок, потяглася до футболки.

— Я... сама! — прохрипіла відчайдушно.

— Та добре...

За мить клятий біль унизу живота перемішався з раптовим збудженням — обхопила руками плечі п'яного хлопця, застогнала, бо попечені, обмотані носовичками пальці пульсували від кожного дотику, та рук не відняла — хай би стало невимовно боляче! Так боляче, щоби втратити свідомість. Та біль щез. Майка відкинула

голову, затремтіла — гарячі чоловічі вуста лишали пекучі сліди на шиї, грудях, животі.

— Що ж ти... усе баришся! — видихнула рвучко, заплющила очі й так сильно захотіла померти, що тіло зникло, попливло за обрій, лишаячи тільки гарячкову радість у неосяжному просторі без географічних ознак і обмежень.

Дихати...

Жива!

Чиркнув сірник. Навіщо світло? Зрадлива свіча сходить сльозами. Що він робить? Натяг смішні труси з принтом жіночих губ на дупі. Поцілуй мене в дупу?..

Майка гола. Тремтить на подушках — хай би він зник! Хай би все зникло!

Він не чує її думок. Худорлявий, жилястий — рельєфні м'язи не від тренажерів, від щоденної виснажливої праці. Підкинув у грубку, поставив на кільця відро з водою, пішов до малої кімнатки — шарудить, шукає щось. Майка губиться. Ну, нащо?! Іди геть! Вона то... просто так лягнула.

Він з'являється в теплій кімнатці з величезним іржавим тазом.

— Зараз відчищу, — пояснює безбарвно, суне надвір.

У Майки відвалюється щелепа. А вдягтися? Та не вголос! Ні! Майка не збирається вболівати за здоров'я п'янчуги. Хоче захворіти й померти — хай! Та ледь за хлопцем зачиняються двері, біжить до вікна, вдивляється в темні обриси — присів біля ганку в ідіотських труселях, шкребе снігом таз. Бовдур пришелепкуватий! Замерзнеш!

— Зараз... зігрієшся... — Він повертається скоро, дивиться на Майку похмуро й винувато.

Таз посеред кімнатки. Майка ступає в саму його середину. Завмирає. Він набирає теплу воду в покоцану алюмінієву кружку, лле на Майчині плечі, живіт, спину — змиває сліди безсоромної, хтивої близькості.

— Ти... не соромся. Ти... чиста. Аби ще рушник...

— У мене є. У рюкзаку...

Майка обмотується великим рушником гидкого хімічно-рожевого кольору. Ступає з таза на підлогу. Завмирає. Очі дурні... І дивитися відмовляються, і заплющуватися — ніяк.

— Як тебе звати? — питає хлопець.  
— Майя... Гілка.  
— Прізвисько?  
— Прізвище.  
— А я Горох.  
— Прізвище?  
— Клікуха. У паспорті Горохов. Анатолій.  
— А...  
— Піду?  
«Угу», — киває поспіхом.  
Горох хапає одяг, прямо в труселях суне до дверей.  
— Ти... вдягнися! — видушує Майка.  
— Та добре...  
— А грубка! — раптом згадує Майка найголовніше.  
— Тягу прикрив. До ранку можеш не заглядати. Уранці підкинеш...  
— Грюк дверима. І німо.

Майка прилипає до вікна — ніч ясна! У місячному світлі по білому луку геть у бік Капулетців кульгає самотній голий хлопець — одежинка під пахвою.

— Хворий... — Майка мчить до дверей, зболілими пальцями зачинає їх на засув, падає на подушки й помічає на підлозі файний італійський шпатель із яскраво-жовтою гумовою ручкою.

Реп'яхові Різдво муляло — спасу нема. Усі халепи докупи: жінка магазин зачинала, у хаті товчеться, до кума й не потикайся, донька з Чернігова зателефонувала: «Вибачте, предки, не приїду — усім технікумом мчимо в Карпати на лижі». І до роботи не візьмешся — свята. А в Реп'яха ж справ... Так і тягне до майстерні, де вже другий рік поспіль реставрує двадцять першу «Волгу» і врешті бачить кінець тим мордуванням. У майстерні і думається краще. А Реп'яхові є про що кумекати! Крутився на кухні, усе рахував подумки: «Півтори тисячі зелених за продану хату доведеться Томі віддати... Залишок заховаю... І куди ж їх запхати?!»

О, то справа складна. Тамара Реп'яхова — жіночка уважна. І муха без її дозволу по хаті не літає — побоюється. Петро вже й на старий «Зінгер» косував, і під телевизор «Самсунг» пробував, і люстру

розхитував, і поміж банок у сараї намагався — не те! А ще ті нерви! Куди не руш, Тома услід.

— А шо то ти, Петре, тиняєшся, ніби душу загубив?!

— Е-е-е, жінко! — Та далі метикувати.

Засів у туалеті, на унітазі бакси на купки розділив, перелічив тричі — тільки б не прорахуватися, бо Тома враз аферу викриє! Значку в труси запхав, легальну частину навпіл склав, у кишеню штанів засунув і вже намірився покинути прихисток, а тут тобі — стріль!

— Йо-ма-йо! — Аж унітаз під ним рипнув. А угода?! Там же чорним по білому — «Продав за три тисячі...» Як Тома про угоду питає, що казати? Сховати! А дівка та... Гілка! Точно ляпне Томі, бо жінка — хрест на пузі! — обов'язково попхається на Лупин хутір і запитає: «Скільки за хату дала, сердешна?» Звикла у своєму магазині всіх хоч на копійку обдурювати, а саму — піди спробуй.

Загорював. Тричі воду з бачка спускав. І вчетверте натиснув. З переляку. Бо жінка під дверима стала та як гаркне:

— Чого застряг? Живіт муляє? Чи совість?

От зараза! Петро з туалету вискочив, куртку в руки та до дверей.

— Куди?! — Жінка брови звела, на порозі стала.

— Стрес чогось в організмі... Піду... на Лупин хутір, — не зумів збрехати.

І не спитала «якого біса?», «нащо?» чи «чому тепер?».

— Гроші давай!

— Так я теє... Саме збирався. — Віддав жінці півтори тисячі баксюків. — Дівчина та, що хату купила... Аби не змерзла. Треба перевірити.

Тома око примружила, на чоловіка скептично зиркнула:

— А чого ж?! Сходи... Перевір... Та на вечерю додому щоби тверезим повернувся. Чуєш?

Реп'ях сунув Капулетцями в бік Лупиноного хутора, ярився — клята жінка! Прямо в душу штрикає. Добре, що услід не попленталася. А могла б... І що тоді?

Біля капuletцівського клубу кум. Курить, у сніг плює. Та злий.

— Христос народився! — Петро йому.

— Ще вчора вночі народився, коли ми зламаного Полкана тягли, — буркнув Галаган.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

**ridmi**  
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

**КУПИТИ**